
Zápisné? Evidentní zbrklost

Zápisné? Evidentní zbrklost

PRAVO

10.9.2012 Právo Strana 6 Publicistika, autor: Jiří Zlatuška

Záměr zavést povinné placení zápisného na veřejných vysokých školách se se začátkem školního roku objevuje jako téma změn, které hodlá ministr školství Petr Fiala uskutečnit během nadcházejících měsíců. Tento plán je nesmyslný z věcných i realizačních důvodů.

Vláda Petra Nečase přišla v programovém prohlášení se záměrem zavést školné splácené z výdělků po vysoké škole, resp. se systémem půjček na ně. Tento záměr se opíral o nejpropracovanější pasáže z Bílé knihy terciárního vzdělání z éry premiéra Topolánka. Při pokusu přepsat je do návrhu zákona se tyto plány ukázaly jako neuskutečnitelné a finančně neschůdné. Nečasova vláda tento záměr musela odtroubit. Nahradila ho myšlenkou zavést zápisné. Fialův plán je bez ohledu na to evidentní zbrklostí.

Odvolávání se na dřívější návrhy Univerzity Karlovy lze odmítnout. Nepoužila totiž argument „zavedte zápisné, protože ho vysoké školy potřebují a povede ke zlepšení vysokoškolského vzdělávání“, nýbrž „pokud je nutné nějakou formu placení zavádět, bylo by zápisné alternativou, kterou by ve srovnání se školným bylo vhodné preferovat“.

Argumenty pro nutnost placení chybí. Ve světě se ukazuje nebezpečnost „finančních bublin“ plynoucích z plateb za vysoké školy a splácení půjček na ně.

Pro konkurenceschopnost Česka je dostupné a kvalitní vzdělání stejně důležité jako ochrana proti povodním. Proč se protipovodňová ochrana nefinancuje poplatkem z pobytu v zátopových územích, nýbrž daní, zatímco dostupnost vysokých škol považujeme spíš za soukromý statek?

Jako by bylo Česko postiženo povodní politiků, kteří vzdělávací instituce chtějí především vysát, takže se ti, kdo pro vzdělání mají předpoklady, mají raději z tohoto záplavového pásma odstěhovat jinač.

Plán na povinné zavedení zápisného od příštího školního roku je pochybný i z hlediska provedení. Pokud by měly vysoké školy peníze od svých studentů vybrat, zkontrolovat, že zaplatil každý, a postarat se i o vhodné mechanismy, jak identifikovat ty, kterým má být sociálně pomoheno, není plán ministra Fialy realizovatelný. Musela by přijít úprava vnitřních ekonomických systémů, často dodávaných jako programové soubory od externích dodavatelů. Jen soutěž podle zákona o zadávání veřejných zakázek na úpravu stávajících systémů by trvala měsíce. Její příprava by přitom mohla začít až po přijetí takového zákona, několik měsíců by poté následovala realizace zakázek.

Bude-li zákon přijat na jaře příštího roku, nebudou potřebné částky zakomponovány v rozpočtech vysokých škol, stejně jako schválené rozpočty nebudou připraveny na příjem z vybraného zápisného. Jako by si nikdo nevšiml příkladu registru motorových vozidel, kdy jedna kolabující počítačová aplikace dovede instituci, která ji má využívat, dokonale knokautovat.